

همایش علمی-پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه فرهنگیان، آموزش و پرورش، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ارشاد اسلامی، سازمان شهرداری (استان کرمانشاه) مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (استان تهران) و ...))

سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در ۸ پایگاه ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ شماره مقاله: ۱۲/۷۲۲۲ رده بندی کنگره: ب ۲۱/۷۶۴۱۰

نقش مدارس آموزش و پرورش در مدیریت بحران

حسین مختاری^۱

وحید باقری مفرد

چکیده

زلزله پدیده ای طبیعی و رخداد آن اجتناب ناپذیر است. که با گذشت بیش از ۲۰ سال از برگزاری مانورهای سراسری زلزله در مدارس سطح کشور، می توان به فقدان پشته‌خانه های قانونی و الزامات اداری کشوری در خصوص مانور، و همچنین در اولویت نبودن اجرای مانور در برنامه های آموزشی اشاره کرد، آن هم در کشوری که زلزله های مخرب زیادی مانند زلزله بم و سرپل ذهاب را تجربه کرده است. و این در شرایطی است که این مانورها هدفمند نیستند و به واقعیت شباهتی ندارند. یکی از مهمترین اقدامات در مدیریت بحران زلزله در جهت پیشگیری و آمادگی در برابر زلزله، امداد رسانی بر آسیب دیدگان از زلزله است که تجارب گذشته نشان می دهد عملیات واکنش اضطراری به تنهایی از عهده دولت ها خارج و حتی فاقد کارایی لازم می باشد و می توان از اماکنی که مردم با آن ارتباط بیشتری دارند، مانند مدارس، به عنوان پل ارتباطی دولت و مردم در شهرها استفاده کرد. که در جهت تشکیل گروه های داوطلب در واکنش سریع عملیات امداد و نجات اقدام نمود. که با نظارت دقیق تر بر عملکرد مدارس در مانورها، هنگام وقوع بحران می توانیم مدیریت مؤثرتری داشته باشیم. در این مقاله سعی شده به مشکلات موجود در مدارس پردازیم و راه حل هایی، در جهت ارتقاء و بهبود مانورهای سراسری زلزله ارائه دهیم.

واژگان کلیدی: مدارس، زلزله، برنامه آموزشی، پیشگیری، مدیریت بحران، مانور زلزله

^۱ نویسنده مسئول / دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه شوشتر، ایران، معلم آموزش و پرورش استان ایلام

ساز و کار های لازم را باید پیش بینی کرد. عدم توجه به این خطرات باعث بروز خسارات جانی و مالی شدید و جبران ناپذیر خواهد شد لذا باید خود را همواره برای مواجهه با وقوع بحران ها بالاخص زلزله آماده کرد که مهمترین اقدام به کار گیری مدیریت بحران است.

زمین لرزه پدیده ای طبیعی است که عدم آگاهی نسب به آن سبب بروز مشکلات بسیاری بین جوامع می گردد. یافته های علمی نشان می دهد که علاوه بر اندرکنش حرکات زمین با سازه ها، چگونگی عملکرد انسانها در قبل، هنگام و بعد از وقوع این پدیده طبیعی می تواند بر میزان خسارات ناشی از آن تأثیر بسیاری داشته باشد. در این راستا ایجاد زمینه های مناسب در جهت ارتقاء سطح آگاهی مردم و فرهنگ سازی مناسب برای واکنش صحیح در زمان زلزله می تواند بسیار مفید واقع شود. گروه آموزش همگانی پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله با توجه به مسئولیت ویژه خود در جهت آگاه سازی و آمادگی آحاد جامعه با پدیده زلزله، توجهی ویژه به چگونگی عملکرد در قبل، هنگام و بعد از وقوع زلزله داشته است. بدین منظور، این گروه، آموزش دانش آموزان به عنوان نسلی که آینده در گرو نحوه عملکرد آنان است را سرلوحه فعالیتهای خود قرار داده و با طراحی مانور زلزله و ایمنی سعی داشته که گامی مؤثر در راستای افزایش آمادگی حدود ۱۲ میلیون دانش آموز بردارد.

با توجه به آسیب پذیری کودکان و نوجوانان در برابر صدمات ناشی از زلزله، بخش آموزش همگانی پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله در راستای انجام رسالت خویش به منظور کاربردی کردن آموخته های دانش آموزان پیرامون زلزله، در سال ۱۳۷۴ برگزاری مانور در سطح مدارس را طراحی کرد. در سال ۱۳۸۲ با امضاء تفاهم نامه

اهداف مانور زلزله و ایمنی عبارتند از:

- کاهش تلفات و خسارات ناشی از زلزله بوسیله ارتقاء فرهنگ ایمنی و مقاوم سازی؛
- ایجاد آمادگی برای انجام واکنشهای صحیح و سریع در برابر زلزله؛
- افزایش سطح آگاهی دانش آموزان در مورد زلزله و سایر پدیده های طبیعی.

بالا بردن مهارت و عکس العمل صحیح، اجرای مانور می تواند در افزایش سطح مهارت مؤثر باشد. وقتی که عکس العمل صحیح در برابر زلزله آموزش داده می شود، می توان امیدوار بود که در زمان وقوع زلزله دانش آموزان آنچه را که بصورت درست آموخته اند اجرا نمایند. (باقری مفرد، ۱۳۹۳)

اجرای مانور می‌تواند در افزایش سطح مهارت مؤثر باشد. وقتی که عکس‌العمل صحیح در برابر زلزله آموزش داده شود، می‌توان امیدوار بود که در زمان وقوع زلزله دانش‌آموزان آنچه را که بصورت درست آموخته‌اند اجرا نمایند. که در زلزله سال ۱۳۸۵ شهر اهذه،

تمامی ۳۲ نفری که طی این زلزله زخمی شده بودند، دانش آموزانی بودند که به سمت در خروجی هجوم آورده بودند (باقری مفرد، ۱۳۹۳).

۱-۳- ماندگار بودن آموزش ها

آنچه که دانش آموزان در کتابها می خوانند جنبه تئوری دارد و زمانی که دو مرحله تئوری و عملی با یکدیگر تلفیق می شوند، آموخته های دانش آموزان می تواند بصورت ماندگار باقی بماند. و آنچه دانش آموزان در کتاب علوم پنجم ابتدایی و حرفه و فن سوم راهنمایی دخترانه و آمادگی دفاعی سوم راهنمایی پسرانه بصورت تئوری و مانور های سالانه از برنامه های ماندگار بودن آموزش ها در آموزش و پرورش است. (Rahimi. ۲۰۱۸)

۱-۴- مشکلات و راه حل های مناسب

با وجود اینکه مانور سراسری زلزله در ۸ آذرماه بصورت سراسری در دستور کار آموزش و پرورش قرار دارد. اما به دلیل نبود نظارت مستقیم بر این مانورها، در تعدادی از مدارس عشایری و روستایی انجام نمی شود و در بعضی از مدارس شهری هم در صورت برگزار شدن مانور، مانور کارآمدی صورت نمی گیرد که این مسائل شامل موارد زیر می شوند. (باشکوه آجیرلو، ۱۴۰۱: شماره ۷۷)

۱-۴- برگزاری جلسات کارگاهی برای آموزش فرهنگیان

در کلاس درس و هنگام وقوع زلزله، معلمان مسئول مستقیم عملکرد صحیح دانش آموزان کلاس خود هستند و بعد از پایان زلزله با ایستادن در کنار در، دانش آموزان را تا رسیدن اولیای آن‌ها در وسط حیاط گرد هم می‌آورند و توسط زنجیره‌ی انسانی کنترل می‌کنند و این در صورتی است که تعداد زیادی از فرهنگیان آموزش‌های کامل مانور زلزله را ندیده‌اند و در مدیریت کلاس و شناسایی مکان‌های امن دچار مشکلاتی هستند. و آموزش و پرورش نیازمند برگزاری جلسات کارگاهی آموزش مانور، با ارگان‌های ذی ربط می‌باشد.

۱-۵- جلسات اولیاء و مربیان و اهمیت بیان مانور زلزله

سال‌هاست که بحث همکاری اولیاء و مربیان در زمینه آموزش (نحوه پناهگیری صحیح، آواربرداری و اسکان اضطراری) مطرح است اما متأسفانه حرکت رو به جلویی در این مبحث دیده نمی‌شود. زیرا پدران و مادران باید مهارت‌هایی در زمینه زنده‌یابی و آواربرداری مقدماتی آشنا باشند تا با اشتباهی کوچک در بیرون کشیدن یک کودک از زیر آوار، موجب قطع نخاع او نگردند.

۱-۶- تعیین محدوده خطر دیوارهای محوطه مدرسه و خطر ریزش مدرسه

یکی از مکان‌های بسیار خطرناک چه در زمان زلزله و چه بعد از آن کنار دیوارهای محوطه مدرسه می‌باشد. زیرا این دیوارها ممکن است بطور یکپارچه به سمت داخل فرو

بریزد پس باید حداقل به اندازه ی ارتفاع این دیوارها از داخل حیاط مدرسه فاصله گرفت و فاصله ی ایمن دور شدن از ساختمان مدرسه میزان حداقل یک سوم ارتفاع مدرسه است که ارتفاع ۱۲ متری آن برابر ۴ متر است. و تنها با علامت گذاری می توان محدوده ی خطر را مشخص کرد. زیرا هنگام وقوع زلزله معلمان هم دستپاچه می شوند چه برسد به دانش آموزان. (پارسی زاده، ۱۳۹۰)

۱-۲- مسیر چاه های فاضلابی

باید مسیر چاه های فاضلابی مشخص شوند و دایره ای به مرکز چاه و شعاع حداقل سه متر، علامت گذاری شود. در تعدادی از مدارس به این مهم کم توجهی می شود. زیرا در شرایط بحرانی اگر این مناطق علامت گذاری نشوند بدلیل دستپاچگی دانش آموزان در این مناطق قرار می گیرند.

۱-۸- حفاظ های پنجره های کلاس های طبقه اول

بعد از اتفاقات تلخ روی داده در مدارس سطح کشور در سال های اخیر، باز هم شاهد محافظ فلزی برای کلاس های طبقه اول هستیم، که این حفاظ ها در مواقع اضطراری، مانع خروج دانش آموزان و معلمان می شوند. که می توان به اتفاق ۱۳۸۵/۹/۱۴ در مدرسه شهید رحیمی واقع در روستای درود زن، از توابع مرو دشت استان فارس رخ داد اشاره کرد. (شکوهی، ۱۳۹۱)

۳-۲- نگاه چند وجهی به زلزله

مانورهای سراسری زلزله که در مدارس برگزار می شود از حیثه ی محدودی در آموزش و انتقال به دانش آموزان برخوردار است. زیراسعی می شود که به پناه گیری و خروج دانش آموزان پردازند و به مسائلی مانند کار با کپسول آتش نشانی و وسایل کمک های اولیه پرداخته نمی شود و یا اگر توضیحی به دانش آموزان داده می شود بیشتر جنبه تئوری دارد و در صورت حضور مسئولین شهری یا اداره کل آموزش و پرورش حیثه ی کار گسترده می شود و بازده بیشتری دارد، که البته حضور مسئولین در مانور، حاشیه های خود را هم دارد.

۴-۲- آتش سوزی حلقه ی گمشده در مانور زلزله

دوره های آموزش استفاده از کپسول های آتش نشانی باید برای تک تک دانش آموزان مدارس برگزار شود و بچه ها از کلاس اول تا پایان دوره دبیرستان از نحوه استفاده مطلوب از کپسول های متناسب با سن خود آگاه باشند تا در زمان بروز آتش بتوانند از جان خود حفاظت کنند. از سوی دیگر به جز استفاده از کپسول آتش نشانی کودکان باید بیاموزند که چگونه در زمان بروز حریق برای حفظ جان خود رفتار کنند. مهارت های عبور از آتش، عبور از دود، خطرات دود گرفتگی و خفگی و نیز آشنایی با مسیرهای امن خروج از خانه از جمله مهارت های مورد نیاز کودکان در این زمینه است. در انتهای هر کلاس درس یک کپسول آتش نشانی حداقل ۳ لیتری و حداکثر ۶ لیتری (قابل حمل توسط دانش آموزان

از دبستان تا دبیرستانی) در ارتفاعی که به آسانی توسط دانش آموزان بتواند برداشته شود قراردادده شود. نحوه استفاده از این کپسول‌های آتش‌نشانی باید به دانش آموزان آموخته و توسط آنان در طی مانور در اطفاء حریق مورد استفاده قرار بگیرد. اما در مانورها تنها تعداد اندکی از دانش آموزان آموزش استفاده از کپسول آتش‌نشانی را آن هم به صورت محدود می‌بینند و آموزش مهارت‌های مواجهه با آتش کمتر، و در تعداد اندکی از مدارس به آن پرداخته می‌شود.

۵-۲- استفاده از جعبه کمک‌های اولیه

آموزش کمک‌های اولیه از الزامات مانور زلزله است که دانش آموزان یاد می‌گیرند در شرایط بحرانی چگونه از این وسایل استفاده کنند. جعبه‌ی کمک‌های اولیه را باید در مکان مناسبی نصب نمود تا با ارتفاعی مناسب در دسترس همه‌ی دانش آموزان باشد.

۶-۲- واقعیت تلخ در زمان اجرای مانور سراسری

متأسفانه این واقعیت تلخ در مانور سراسری زلزله مدارس وجود دارد، که نشان می‌دهد مدیران مدارس نگاه ویژه‌ای به حضور مسئولین عالی رتبه شهری در مانورهای زلزله ندارند. که در صورت حضور مسئولین، این مانور با امکانات بیشتر، گستردگی زیاد و با پوشش خبری اجرا می‌شود. و در عوض، در تعدادی از مدارس دیگر که از حضور مسئولین خبری نیست، انگیزهی برگزاری مانور هدفمند کمتر است.

۳- بررسی نقاط ضعف و قوت، بعد از برگزاری مانور زلزله در مدارس

بعد از برگزاری مانور زلزله در مدارس، این نیاز احساس می شود که با برگزاری جلساتی میان عوامل مدرسه (مدیر، معاونان و معلمان)، و کارشناسی از آتش نشانی یا هلال احمر به بررسی نقاط ضعف و قوت پردازیم. که برای سال های آینده روند رو به رشدی را دنبال کنیم.

۴- نقش مدارس آموزش و پرورش در مدیریت بحران

مدرسه اولین جامعه ای است که کودکان تجربه می کنند و با عملکرد آموزشی خوب، مدارس می توانند نقش اساسی در رشد مهارت های زندگی در کودکان داشته باشند. هر کودک ۱۲ سال را در مدرسه می گذراند و در آنجا یاد می گیرد و برای زندگی آماده می شود. آنها اولین تجربه زندگی اجتماعی خود را در محیط مدرسه دارند. بسیاری از ادراکات ذهنی، ذهنیت ها، باورها، بازخوردهای زندگی در مدرسه و کلاس درس در کودکان آزمایش و تجربه می شوند. (Rahimi, ۲۰۱۸) اجرای الگوهای ایمنی و بهداشت مدرسه از طریق ارتقاء آگاهی و دانش مدیریت بحران در مسئولان مدارس نقش اساسی در بهبود و حفظ سلامت محیط مدرسه و ایمنی دانش آموزان دارد. اقداماتی مانند توجه بیشتر به ایمنی ساختمان و فضای فیزیکی مدارس، افزودن مهارت های مدیریت بحران به برنامه درسی به عنوان آموزش های کاربردی، آگاه سازی والدین از این خطرات، آموزش ایمنی و پیشگیری از خطرات به دانش آموزان توصیه می شود.

ارتقای ایمنی و مقاومت سازه ای مدارس با اجرای استاندارد سازه ها و تامین زیرساخت ها امکان پذیر است. از این طریق مدارس می توانند محیطی امن و همچنین پناهگاهی برای بازماندگان بلایا باشند. یک برنامه جامع مدیریت بحران می تواند مدیران را برای رویارویی با بحران هایی که در مدارس رخ می دهد آماده کند. علاوه بر این، از عواقب ناشی از بحران جلوگیری یا کاهش می دهند. (Hadavandi. ۲۰۱۰) بررسی ها نشان داده است که بخش عمده ای از خسارات و خسارات ناشی از عدم آشنایی با اصول ایمنی و محیط ناایمن و عدم استفاده از تجهیزات ایمنی است. تحصیلات ضعیف می تواند دلیل اصلی این امر باشد. (Azeredo. ۲۰۰۳) نقش آموزش صحیح در توسعه دانش و نگرش صحیح نسبت به ایمنی و بحران غیر قابل تردید است. بنابراین، بهترین جامعه هدف برای ایجاد تغییر در سبک آموزشی و نگرش در مورد مسائل ایمنی، کودکان هستند. بی تردید آموزش و ایجاد آمادگی در دانش آموزان بر امنیت آینده هر جامعه تاثیر بسزایی دارد. نکته این است که دانش آموزان هر آنچه را که می آموزند در نظر داشته باشند و آن را به خانواده خود منتقل کنند. (Mirzaei. ۲۰۱۹) با توجه به واقع شدن ایران در منطقه حادثه خیز و اهمیت ایمنی دانش آموزان در محیط آموزشی، مطالعه مروری سیستماتیک حاضر سلامت در حوادث در مدارس ایران با تاکید بر آمادگی برای مقابله با بحران است. (خدادادی، ۱۴۰۱)

کلاس درس دانش آموزان خردسال در مراکز آموزشی باید در طبقات پایین باشد ساختمان مدارس ابتدایی نباید بیش از دو سطح باشد و در صورت وجود سطوح اضافی باید برای امور اداری و غیر آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. (Taghvae. ۲۰۱۷)

یکی از اقدامات اصلی در مدیریت بحران و تخلیه اضطراری در نظر گرفتن جنسیت دانش آموزان است. بین دختر و پسر تفاوت‌های روحی، فیزیولوژیکی و جسمی وجود دارد و این تفاوت‌ها باید در برنامه‌های مدیریتی لحاظ شود.

دانش آموزان ابتدایی بهترین گروه هدف برای اعمال تغییرات در سبک آموزشی و نگرش در مورد مسائل ایمنی هستند. (Borzoi. ۲۰۱۸)

در طراحی برنامه درسی باید از نتایج کارهای تحقیقاتی در مورد آسیب پذیری در برابر بلایای طبیعی استفاده شود. بازی در بهبود دانش و رفتار مدیریت ریسک در کودکان کارآمدتر از روش‌های سنتی سخنرانی است. آنها انجام این بازی را به عنوان یک رویکرد آموزشی جدید توصیه کردند. (Moradian. ۲۰۱۹)

عوامل کلیدی در تاب آوری در مدارس برنامه‌های آموزشی بودند برای معلمان، پرسنل، دانش آموزان، والدین و افراد در معرض خطر، مشارکت در برنامه‌های آماده‌سازی، به اشتراک گذاری اطلاعات ضروری و مشارکت والدین در فعالیت‌های مدرسه است.

ترکیب برنامه درسی، مقررات مدرسه، مدیریت وضعیت اضطراری، برنامه‌های مدیریت بحران، و آموزش برای برنامه‌های آمادگی در برابر بلایا عوامل کلیدی در بهبود تاب

آوری در مدارس در برابر بلایا بودند. تداوم و پویایی برنامه های آموزشی برای ایجاد تغییر در سطح آگاهی و نگرش مورد نیاز است. (Tong. ۲۰۱۲)

۵- شانس زنده ماندن افراد زیر آوار

بیشترین افراد، در ۲۴ ساعت بعد از زلزله نجات می یابند؛ به گفته محققان، بعد از آن با گذشت هر روز، شانس نجات جان انسان ها کاهش می یابد. بسیاری از قربانیان، از شدت آسیب و یا در اثر ریزش سنگ یا مصالح ساختمانی جان خود را از دست می دهند.

طبق بررسی به عمل آمده در سال ۲۰۱۷ توسط محققان دانشگاه ناسیونال مکزیک، شانس بقای افرادی که زیر آوار پس از زلزله و سونامی گرفتار شده اند، بعد از ۵ روز به شدت کاهش یافته و بعد از ۹ روز تقریباً به صفر می رسد. البته این محققان به مواردی هم برخورده اند که افرادی در مدتی به مراتب بیشتری هم از زیر آوار زنده بیرون آورده شده باشند. (Shiwaku. ۲۰۱۶)

جدول ۱ (شانس زنده ماندن افراد زیر آوار)

مدت زمان ماندن زیر آوار	شانس زنده ماندن افراد
۲۴ ساعت	۷۴ درصد
۳ روز	۲۲ درصد
روز پنجم به بعد	۶ درصد

۶- ناکارآمدی فعالیت امدادگران رسمی در حین وقوع و بعد از آن

تجربه های موجود حکایت از آن دارند که نیروهای رسمی و دولتی آنچنان نقش را در مراحل اولیه بر عهده ندارند. چرا که سریع ترین افراد و تیم های اعزامی دو ساعت بعد از حادثه در محل حضور می یابند، آنچنان که در زلزله ی اخیر بم تیم های اعزامی هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به عنوان اولین امدادگران دو ساعت بعد از وقوع زمین لرزه وارد منطقه شدند و نکته ی حائز اهمیت این است که از اعزام ۳۴ تیم امداد و نجات خارجی فقط منجر به نجات ۲۲ نفر از حادثه دیدگان بم شده است. (باقری مفرد، ۱۳۹۳)

اما آن هایی که چشم به راه کمک در زیر آوار و یا کنار آن هستند، ثانیه ها و لحظات از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابراین سریع ترین نیروهای عمل کننده در محل، بازماندگان خود حادثه و افراد محله است که با آشنایی کافی از افراد مساکن و دسترسی های محله در جهت کاهش تلفات انسانی و خسارات مادی هم محلی های خود، می توانند در جهت آمادگی قبل وقوع زلزله و امداد و نجات در حین وقوع و با استقرار و تثبیت بعد از زلزله با مشارکت فعال خود در همه ی ابعاد (امداد و نجات، امنیت، استقرار موقت و تدفین اموات و ...) کمک موثری را ایفا نمایند.

۷- نقش کلیدی مدارس آموزش و پرورش در چرخه ی مدیریت بحران

آموزش مستمر و پایدار افراد محله ها در مدارس آموزش و پرورش، از سوی معلمان، کارشناسان آتش نشانی و هلال احمر در هر مرحله از مدیریت بحران در جهت پیشگیری و

آمادگی و مقابله با بحران زلزله تا حدی که در نهایت در کل شهر هر خانوار شهری خود به یک امدادگر شهری تبدیل گردد. برگزاری مانورهای متعدد در طول سال در سطح محله در مدارس، براساس نقشه ی مدیریت بحران و خروج اضطراری افراد محله و عبور آنها از مسیرهای دسترسی با ضریب اطمینان بالا و تسریع عملیات گریز و پناه به فضاهای باز شهر در لحظه اولیه وقوع زلزله.

نتیجه گیری

کشور ما با موقعیت خاص زمین شناسی (واقع شدن در کمربند زلزله) و استقرار کانون های زیستی به ویژه شهرها در پهنه های پرخطر، بالقوه در معرض تهدید زمین لرزه قرار دارد. و هر چه سطح جغرافیایی و قالب فضایی کمک رسانی کوچکتر باشد، انسجام اجتماعی افراد داوطلب بیشتر می شود که با استفاده از مدارس که مردم محله با آنها ارتباط بیشتری دارند، می توان تا حدی خلاء موجود میان دولت و مردم را پر کرد، زیرا مشارکت مردمی در هر مرحله امداد و نجات، بیش از پیش احساس می گردد. جدی گرفتن، هدفمند بودن، تداوم و استمرار مانورهای زلزله در مدارس، ارتباط اولیاء با مدرسه، افزایش کیفی و کمی آنها به ویژه در مناطق و نقاط زلزله خیز، همواره می تواند به عنوان یک موضوع مهم در رأس برنامه های مدارس قرار گیرد. از طرفی دیگر عموماً دولت در این مانورها دارای منابع محدودی از نظر نیرو و امکانات خواهد بود، بنابراین با آموزش و برگزاری مانورهای هدفمند برای دانش آموزان، در جهت مقابله با بحران، امداد رسانی و پیشگیری از زلزله، آنها را میتوان در محیط مدرسه و منزل جهت مقابله در برابر زلزله آماده نمود. بنابراین با آموزش و برگزاری مانورهای هدفمند برای دانش آموزان، در جهت مقابله با بحران، امداد

رسانی و پیشگیری از زلزله، آنها را میتوان در محیط مدرسه و منزل جهت مقابله در برابر زلزله آماده نمود. برگزاری مانورهای مختلف و واقع‌در طول سال، در قالب مانورهای شبیه سازی شده، باید به عنوان یک اصل در برنامه های مدارس و مراکز آموزشی قرار بگیرد و باید به مدرسه بعنوان مرکزی برای مدیریت بحران محله توجه شود. و همچنین خلاء نظارت مستقیم که در این مانورها احساس می شود را، با نظارت بر تمامی مدارس موجود در کشور (مدارس عشایری، روستایی و شهری) رفع کنیم.

(ب) منابع لاتین

۱. Rahimi E.(۲۰۱۸) Studying the importance and priority dimensions in crisis management from the employees' view. Disaster Prev Manag Knowl (Q); ۸:۵۴-۶۵
۲. AzeredoR, Stephens-StidhamS.(۲۰۰۳) Design and implementation of injury prevention curricula for elementary schools: Lessons learned. Inj Prev ۹:۲۷۴-۸.
۳. Mirzaei S, Mohammadinia L.(۲۰۱۹) Importance of developing a local instrument of disaster-resilient school, letter to editor. J Community Health Res ۸:۱۹۴-۵.
۴. Taghvae M, Rahmani N.(۲۰۱۷) An analysis of the status of Isfahan office buildings for urban crisis planning and management. Q J Urban Manag Stud ۸:۲۰-۱۰۱.

**موسسه علمی و حقوقی قانون یار
برگزار می کند**

 وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
 اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه

 موسسه
 و امور اعتبارات

 دانشگاه فرهنگیان

 جمهوری اسلامی ایران
 وزارت آموزش و پرورش

 سازمان اسناد و کتابخانه ملی

پنجمین همایش علمی-پژوهشی

مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

ارگان ها و سازمان های حامی معنوی برگزاری همایش (در استان کرمانشاه)
 دانشگاه فرهنگیان - سازمان ارشاد اسلامی - آموزش و پرورش - بنیاد شهید، سازمان شهرداری و

www.Olomensani.ir
www.Ghanonyar.ir

موضوعهای پذیرش مقالات

■ تمام گرایش های رشته فقه، حقوق و علوم قضایی ■ علوم تربیتی، تکنولوژی آموزشی و آموزش و پرورش
 ■ روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم دینی و مذهبی ■ علوم اقتصادی، بانکی و تمام گرایش های مدیریت

مکان و زمان برگزاری همایش
 کرمانشاه - ۱۴۰۱/۱۲/۱۱
مدیر اجرایی همایش
 دکتر شهلا رضایی
دبیر علمی و مسئول همایش
 دکتر بهنام اسدی

ایمیل رسمی همایش جهت دریافت مقالات پژوهشگران
 OLOMENSANI@YAHOO.COM
ارسال مقاله از طریق واتس آپ، ایتا، سروش، تلگرام، روبیکا به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

دبیر خانه مرکزی موسسه قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، موسسه قانون یار ۵۲۶ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹
 (در صورت طرح سوال درخصوص ارسال مقاله یا جذب در هیات علمی همایش یا خانم دکتر قیادی تماس بگیرید ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵)

